

Maurski revival u Mostaru

30.08.2011 14:16

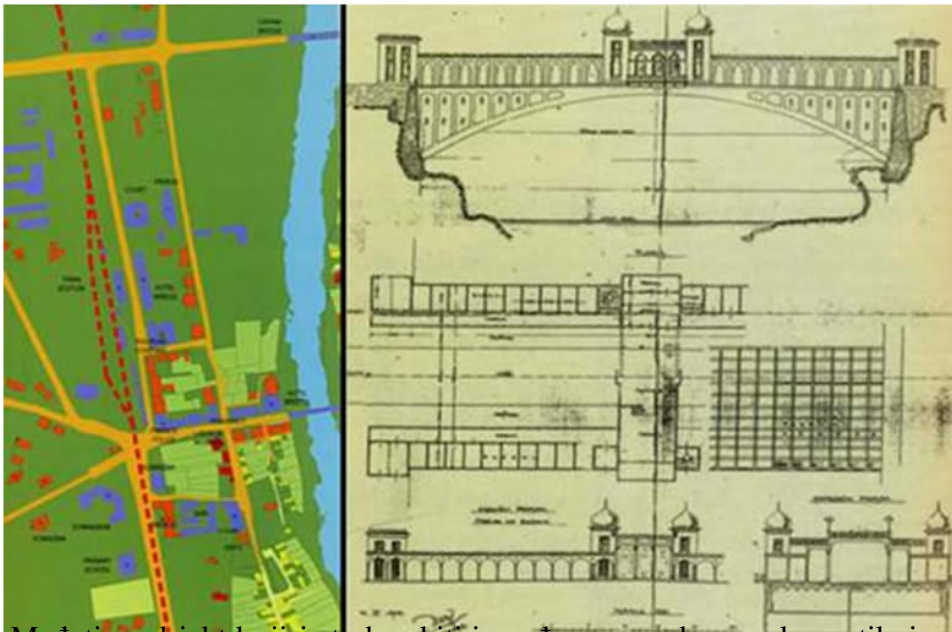
Pseudomaurski stil je pravac u arhitekturi koji se prvi put pojavio krajem 19. stoljeća. Jedan od njegovih najvećih poklonika je španjolski arhitekt Antonio Gaudi, koji je u povijesti zapamćen kao graditelj nikad dovršene crkve Sagrada Familia u Barceloni.

Ovaj stil, poznat i kao "maurski revival" je nastao kao protuteža secesijskom stilu koji se također razvijao polovicom 19. stoljeća. Glavni oslonac pseudomaurskom stilu je maursko-andaluzijska arhitektura, dok su velik utjecaj imali i ostali pravci u orijentalnoj arhitekturi.

Bosna i Hercegovina se nalazi među zemljama u kojoj je ovaj stil najviše došao do izražaja. Austrougarska vlast je objekte od velike infrastrukturne važnosti uglavnom gradila u ovom stilu, dok su u secesijskom stilu građene uglavnom kuće i vile.

Tako u Mostaru možemo pronaći nekoliko reprezentativnih objekata ovog pravca u arhitekturi. Prepoznatljivi objekt u pseudomaurskom stilu je zgrada Gimnazije koja je građena od 1901. do 1903. godine. Gradsko kupatilo izgrađeno 1914. također pripada ovom arhitektonskom stilu, kao i zgrada Medrese.

Među objekte izgrađene u ovom stilu spada i hotel Neretva. Putopisac Henrik Renner ovako opisuje jedinstveni spoj orijentalne, mediteranske i srednjoeuropske arhitekture: "No Mostar nema samo hercegovačko obilježje nego i talijansko i vrlo jako istočnjačko. Ta mješavina u ovoj gradskoj spodobu, k tome sada još i europski element, tako se doima, da Mostar svakog stranca začarava".

Međutim, objekt koji je trebao biti izgrađen u pseudomaurskom stilu i postati simbol Mostara s početka 20. stoljeća nikad nije izgrađen. Riječ je o "Rudolfovom mostu". Ovaj most se trebao izgraditi sjeverno od Starog Mosta između Mejdana (tada Trg princa Rudolfa) na kojem se nalazio kasino i Baščina na desnoj obali Neretve. Ovaj most na dva kata je trebao biti dug 64 metra duž kojih su planirani dućani i restorani. Most nije izgrađen zbog početka I. svjetskog rata.

Razlog zašto su Mostar i Bosna i Hercegovina obogaćeni arhitekturom pseudomaurskog stila se može pronaći u tranziciji između orijentalne i standardne europske arhitekture tog doba. Pseudomaurski stil je bio savršen prijelaz između ova dva stila, i korišten je kako bi se urbane sredine modernizirale bez napravnog nagrđivanja dotadašnje arhitekture. (B.I)